

Zaak C-455/23 [Garera]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

20 juli 2023

Verwijzende rechter:

Sąd Najwyższy (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 april 2023

Verzoekende partij:

G.T.

Verwerende partij:

T. S.A.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Door G.T. ingesteld cassatieberoep tegen de uitspraak van de Sąd Apelacyjny w Katowicach (rechter in tweede aanleg Katowice, Polen; hierna: „SA”) waarbij verzoekers vordering tot beëindiging van een zekerheid en tot executie van aandelen aan toonder is afgewezen.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vragen

Unierechtelijke norm inzake de aanwijzing van nationale rechters om zonder hun instemming zitting te nemen in een andere kamer van een nationale rechterlijke instantie dan die waarin zij gewoonlijk zitting hebben. Status van bij wet ingesteld gerecht. Arbeidstijd van de rechters in het kader van artikel 6, onder b), van richtlijn 2003/88/EG.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Rechtsgrondslag: artikel 267 VWEU.

WERKDOCUMENT

Prejudiciële vragen

1. Moet artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, zoals uitgelegd door het Hof in het arrest van 6 oktober 2021, W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – benoeming) (C-487/19, EU:C:2021:798), aldus worden uitgelegd dat de aanwijzing van een rechter van de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken, Polen) om zonder zijn instemming tijdelijk zitting te nemen in een andere kamer van de Sąd Najwyższy, net als de overplaatsing van een rechter van een gewone rechterlijke instantie tussen twee kamers van een en hetzelfde gerecht, inbreuk maakt op de beginselen van onafzetbaarheid en onafhankelijkheid van rechters, indien:

- de betrokken rechter wordt aangewezen om uitspraak te doen in zaken waarvan het voorwerp niet valt onder de materiële bevoegdheid van de kamer waarin deze rechter overeenkomstig zijn benoeming in de Sąd Najwyższy gewoonlijk uitspraak doet;

- het tot die aanwijzing strekkende besluit niet door een dergelijke rechter in rechte kan worden betwist in een procedure die voldoet aan de vereisten van punt 118 van het arrest W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – benoeming) [C-487/19];

- de beschikking van de Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego (eerste president van de Sąd Najwyższy) waarbij rechters zijn aangewezen om zitting te nemen in een andere kamer [van de Sąd Najwyższy] en de door de president van de civiele kamer van de Sąd Najwyższy gegeven beschikking tot toewijzing van specifieke zaken zijn gegeven door personen die tot rechter in de Sąd Najwyższy zijn benoemd in dezelfde omstandigheden als die welke aan de orde zijn in de zaak W.Ż. [C-487/19], terwijl uit de bestaande rechtspraak volgt dat gerechtelijke procedures met deelname van dergelijke personen hetzij nietig zijn, hetzij inbreuk maken op het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht van partijen op een eerlijk proces;

- in het nationale recht geen grondslag bestaat voor de aanwijzing van een rechter om zonder zijn instemming voor bepaalde tijd zitting te nemen in een andere kamer van de Sąd Najwyższy dan die waarin hij gewoonlijk zitting heeft, terwijl hij tegelijkertijd wordt verplicht om ook in de eigen kamer uitspraak te blijven doen;

- de aanwijzing van een dergelijke rechter om zonder zijn instemming voor bepaalde tijd zitting te nemen in een andere kamer van de Sąd Najwyższy dan die waarin hij gewoonlijk zitting heeft leidt tot inbreuk op artikel 6, onder b), van richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd (PB 2003, L 299, blz. 9)?

2. Moet artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, ongeacht het antwoord op de eerste vraag, aldus worden uitgelegd dat de verwijzende rechter geen „bij wet ingesteld” gerecht vormt voor zover hij uitspraak doet in het kader van een rechtsprekende formatie die is samengesteld krachtens een beschikking van de eerste president van de Sąd Najwyższy houdende aanwijzing van rechters om zitting te nemen in een andere kamer van de Sąd Najwyższy en van een beschikking van de president van de civiele kamer van de Sąd Najwyższy houdende toewijzing van specifieke zaken, gelet op het feit dat deze beschikkingen zijn gegeven door personen die tot rechter in de Sąd Najwyższy zijn benoemd in dezelfde omstandigheden als die welke aan de orde zijn in de zaak W.Ż. [C-487/19], wanneer uit de bestaande rechtspraak volgt dat gerechtelijke procedures met deelname van aldus benoemde personen hetzij nietig zijn, hetzij inbreuk maken op het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht van partijen op een eerlijk proces?

3. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord of de tweede vraag aldus wordt beantwoord dat een aldus ingestelde rechterlijke instantie geen „bij wet ingesteld” gerecht is: moeten artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en het beginsel van voorrang van het Unierecht aldus worden uitgelegd dat rechters die zijn benoemd om zitting te nemen in de rechtsprekende formatie van een gerecht die is ingesteld op de wijze als beschreven in de eerste en de tweede vraag mogen weigeren om handelingen in een aan hen toegewezen zaak te verrichten, waaronder het doen van een uitspraak, in de overweging dat de beschikkingen waarbij zij zijn aangewezen om zitting te nemen in een andere kamer van de Sąd Najwyższy en waarbij specifieke zaken aan hen zijn toegewezen moeten worden geacht niet te bestaan, of zijn dergelijke rechters gehouden om [ook in dergelijke omstandigheden] een uitspraak te doen en om het besluit om al dan niet tegen die uitspraak op te komen, gelet op het feit dat inbreuk is gemaakt op het recht van partijen op behandeling van hun zaak door een gerecht dat voldoet aan de vereisten van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest, over te laten aan de betrokken partijen?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Arrest van 6 oktober 2021, W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – benoeming), C- 487/19, EU:C:2021:798 (hierna: „arrest W.Ż.”).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (grondwet van de Republiek Polen) van 2 april 1997 (hierna: „Poolse grondwet”): artikelen 45 en 183

Ustawa o Sądzie Najwyższym (wet inzake de Sąd Najwyższy) van 8 december 2017 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2021, volgnr. 1904, zoals gewijzigd; hierna: „USN”): artikelen 1, 3, 15, 17, 29, 30, 31, 35 en 82

Ustawa-Prawo o ustroju sądów powszechnych (wet betreffende de gewone rechterlijke instanties) van 27 juli 2001 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2023, volgnr. 217): artikel 22a

Ustawa-Kodeks pracy (wet houdende het wetboek arbeidsrecht) van 26 juni 1974 (hierna: „arbeidswetboek”): artikel 140

Ustawa-Kodeks postępowania cywilnego (wet houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering) van 17 november 1964: artikel 398²⁰

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 De SA heeft bij uitspraak van 4 december 2019 geoordeeld tot afwijzing van het door G.T. ingestelde hoger beroep tegen het op 22 januari 2019 gewezen vonnis van de Sąd Okręgowy w Katowicach (rechter in eerste aanleg Katowice, Polen), waarbij is geoordeeld tot afwijzing van de door G.T. ingestelde vordering tegen Huta [...] S.A., gevestigd te R., waarbij G.T. heeft verzocht te worden ontheven van een gestelde zekerheid en van de executie van aandelen aan toonder Huta [...] S.A., gevestigd te R. Het cassatieberoep tegen de uitspraak van de SA is ingesteld door verzoekers gemachtigde, die deze uitspraak in haar geheel heeft aangevochten en die heeft aangevoerd dat inbreuk is gemaakt op specifieke bepalingen van het Poolse burgerlijk wetboek doordat deze onjuist zijn uitgelegd.
- 2 Bij beslissing van 3 november 2020 heeft de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken, Polen, hierna: „SN”) het ingestelde cassatieberoep ontvankelijk verklaard. Bij beschikking van de president van de civiele kamer van de SN van 14 december 2020 is het cassatieberoep doorverwezen naar de afdeling van rechter Karol Weitz en uiteindelijk ingeschreven onder zaaknummer II CSKP 501/22.
- 3 Bij beschikking nr. 25/2023 van de eerste president van de SN van 15 februari 2023 is rechter Bohdan Bieniek aangewezen om voor bepaalde tijd, namelijk van 1 april tot en met 30 juni 2023, zitting te nemen in de civiele kamer van de SN,

waarbij tegelijkertijd de regels voor de toewijzing van zaken in elke maand van deze periode zijn vastgesteld. Krachtens deze beschikking heeft de rechter van de SN die de president van de civiele kamer van de SN heeft vervangen zaak II CSKP 501/22 op 2 maart 2023 doorverwezen naar de afdeling van rechter Bohdan Bieniek van de SN. Vervolgens is bij beschikking van de voorzitter van de tweede kamer [van de SN] vastgesteld dat de betreffende zitting achter gesloten deuren zou worden gehouden op 3 april 2023. De rechtsprekende formatie van de SN die op die datum is samengesteld om de civiele zaak II CSKP 501/22 in behandeling te nemen bestond uit twee rechters van de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken van de SN en, als voorzitter van de zitting, één rechter die gewoonlijk zitting heeft in de civiele kamer van de SN. Het tweede lid van deze rechtsprekende formatie dat afkomstig is van de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken is aangewezen om uitspraak te doen als rechter-rapporteur.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 4 Bij de drie rechters tellende rechtsprekende formatie van de SN zijn twijfels gerezen over de uitlegging van de bepalingen van Unierecht, met name over de vraag of de verwijzende rechterlijke instantie, waarvan de rechtsprekende formatie is samengesteld ten gevolge van beschikkingen van haar eerste president en van de president van haar civiele kamer, voldoet aan de in het arrest W.Ż. uiteengezette criteria voor het bestaan van een rechterlijke instantie. De redenen voor deze twijfels zijn drieledig.
- 5 In de eerste plaats is aan de rechters die zijn aangewezen om zitting te nemen in een andere kamer van de SN het recht op een doeltreffende voorziening in rechte ontnomen.
- 6 In de tweede plaats zijn de aldus overgeplaatste rechters aangewezen zonder dat zij daarmee hebben ingestemd, wat in strijd is met de beginselen van onafzetbaarheid en onafhankelijkheid van rechters en inbreuk maakt op het recht [van partijen] op een eerlijk proces en bijgevolg op het beginsel van effectieve rechterlijke bescherming.
- 7 In de derde plaats bevinden de personen die de genoemde beschikkingen hebben gegeven zich in dezelfde situatie als de rechters die zijn beschreven in de zaak W.Ż., aangezien zij in dienst zijn getreden onder kennelijke schending van de basisregels voor de benoeming van de rechters in de SN, die integrerend deel uitmaken van de organisatie en de werking van het gerechtelijk apparaat.
- 8 Daarnaast vraagt de verwijzende rechter zich af of de overgeplaatste rechters, gelet op de aangevoerde schendingen, mogen afzien van de tenuitvoerlegging van de genoemde beschikkingen.
- 9 In het nationale recht, namelijk in artikel 35, lid 3, USN, is een norm vastgesteld krachtens welke aan de eerste president van de SN de mogelijkheid wordt

geboden om een rechter aan te wijzen om zitting te nemen in een andere kamer [van de SN]. Krachtens deze bepaling is een dergelijke aanwijzing van een rechter (zonder dat deze daarmee heeft ingestemd) evenwel alleen toegestaan in het kader van een specifieke zaak, die in dat verband in de beschikking van de eerste president van de SN moet worden vermeld. Een dergelijke overplaatsing kan geschieden wanneer tegelijkertijd twee kamers van de SN bevoegd zijn voor een bepaalde kwestie of wanneer de betreffende zaak ten gevolge van het terugtreden van alle rechters van een bepaalde kamer van de SN moet worden behandeld door de rechters van een andere kamer van de SN. Een andere mogelijkheid die door artikel 35, lid 3, USN wordt geboden bestaat erin dat een rechter wordt aangewezen om voor bepaalde tijd zitting te nemen in een andere kamer van de SN, maar in dat geval mag de betrokken rechter alleen uitspraak doen in deze „nieuwe” kamer en mag hij niet worden verplicht om zowel in de nieuwe als in de eigen kamer uitspraak te doen. Dat geeft namelijk aanleiding tot een verhoging van de juridische werklast. Aan een dergelijke hybride opzet staan de bewoordingen van artikel 35, lid 3, USN in de weg.

- 10 Wanneer een rechter wordt aangewezen om zitting te nemen in een andere kamer zonder dat rekening wordt gehouden met zijn inhoudelijke competenties om in de betreffende categorie van zaken uitspraak te doen, wordt inbreuk gemaakt op het recht op een effectieve rechterlijke bescherming en op een eerlijk proces. De noodzakelijke voorwaarde voor de uitoefening van beide rechten is dat de betrokken rechter over de nodige kennis en ervaring beschikt om een goede behandeling van de zaak te waarborgen. Deze voorwaarde is van bijzonder belang in procedures voor de SN, waarvan de beslissingen vervolgens het referentiepunt vormen voor de uitspraken van de lagere rechterlijke instanties. De SN is overeenkomstig artikel 3 USN volgens een materieel criterium ingedeeld in kamers. Ook kandidaat-rechters van de SN melden zich aan overeenkomstig hun specialisatie. In de verschillende kamers van de SN dienen derhalve rechters zitting te nemen die beschikken over een kennis en beroepservaring die overeenstemmen met de bevoegdheid van de betreffende kamer. Zaken worden namelijk verwezen in de volgorde waarin zij inkomen en niet wanneer de rechter-rapporteur of de rechtsprekende formatie van oordeel is dat de betreffende zaak al voldoende is geanalyseerd om te worden beslecht. Bij gebrek aan een uitgebreid apparaat ter ondersteuning van de rechters dienen deze te beschikken over een grondige kennis van de rechtsgebieden waarop zij gewoonlijk uitspraak doen. Alleen dan kunnen ongebruikelijke zaken met een ingewikkelde achtergrond op betrouwbare wijze worden voorbereid om te worden beslecht.
- 11 Tegelijkertijd is aan de rechters die zijn aangewezen om in de onderhavige zaak uitspraak te doen geen enkele rechtsbescherming geboden. Uit de uitlegging van artikel 35, lid 3, USN volgt dat de wetgever niet heeft voldaan aan de verplichting tot inachtneming van de Unierechtelijke norm die ten aanzien van de rechters van de gewone rechterlijke instanties is geformuleerd in het arrest W.Ž. (punt 118 van de motivering). Derhalve moet het Hof tussenbeide komen om vast te stellen of dergelijke handelingen niet ingaan tegen de beginselen van onafzetbaarheid en onafhankelijkheid van rechters, in een situatie waarin de beschikking van de eerste

president van de SN tot aanwijzing van rechters om zitting te nemen in een andere kamer van de SN, terwijl zij tegelijkertijd de werklast van hun eigen kamer moeten blijven dragen, niet aan rechterlijke toetsing kan worden onderworpen. Naar het oordeel van de verwijzende rechter hebben artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest, die de lidstaten verplichten om te voorzien in de rechtsmiddelen die noodzakelijk zijn om de eerbiediging van de rechten en vrijheden van de justitiabelen op de onder het Unierecht vallende gebieden te waarborgen, een universeel karakter en zijn de rechters van de SN niet van de werkingssfeer van deze artikelen uitgesloten.

- 12 Uit het standpunt dat door de eerste president van de SN is ingenomen tijdens de vergadering van de Krajowa Rada Sądownictwa (nationale raad voor de rechtspraak, Polen; hierna: „KRS”) van 17 maart 2023 volgt dat een rechter die is aangewezen om uitspraak te doen op grond van artikel 35, lid 3, USN niet het recht heeft om daartegen op te komen. De eerste president van de SN is van oordeel dat de regeling van artikel 35, lid 3, USN volledig is en niet de mogelijkheid biedt om, mutatis mutandis, de bepalingen van voornoemde wet betreffende de gewone rechterlijke instanties toe te passen.
- 13 Voor de nauwkeurigheid merkt de SN op dat de KRS er naar analogie wel mee instemt dat de besluiten van de eerste president van de SN tot aanwijzing van rechters om zitting te nemen in een andere kamer worden getoetst. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof is de KRS als orgaan evenwel afhankelijk van de in Polen bestaande organen van de politieke macht [arresten van 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy), gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982, en 2 maart 2021, A.B. e.a. (Benoeming van de rechters bij de Sąd Najwyższy – Beroep), C-824/18, EU:C:2021:153]. Bovendien heeft de KRS niet de status van een rechterlijke instantie.
- 14 De verwijzende rechter kan in de onderhavige zaak evenmin gebruikmaken van de optie om de grondwettigheid van artikel 35, lid 3, USN te beoordelen. De weg van constitutionele toetsing ligt namelijk niet open [arrest van 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy), gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982, punten 33 en 34, uitspraak van de SN van 5 december 2019, III PO 7/18, en arrest van het EHRM van 7 mei 2021, 4907/18, Xero Flor Sp. z o.o./Polen].
- 15 Een afzonderlijke vraag luidt of de beschikking van de eerste president van de SN tot aanwijzing van rechters om zitting te nemen in de civiele kamer van de SN niet in strijd is met het waarborgmechanisme van artikel 6, onder b), van richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd (PB 2003, L 299, blz. 9). Daarover heeft het Hof zich nog niet uitgesproken, hoewel de eerste prejudiciële vragen over de normen inzake de arbeidstijd van de rechters reeds zijn gesteld (bijvoorbeeld in zaak C-41/23).

- 16 In het kader van het nationale recht wordt de arbeidstijd van de rechters van de SN bepaald door de omvang van hun taken (zoals ook het geval is voor de rechters van de gewone rechterlijke instanties). In het kader van de nationale rechtsorde zij de aandacht gevestigd op de uitspraak van de SN van 8 april 2009 in zaak II PZP 2/09, waarin is gewezen op de verschillen tussen de taakgebonden arbeidstijd, die wordt geregeld in het arbeidswetboek, en de arbeidstijd van de rechters, die wordt bepaald door de omvang van hun taken. In de genoemde uitspraak wordt benadrukt dat de regeling van de arbeidstijd van de rechters de bepalingen van de richtlijn niet ten uitvoer legt omdat deze regeling niet voorziet in een recht op rust, zodat op dat gebied, krachtens artikel 5 van het arbeidswetboek, de normen van dat wetboek moeten worden toegepast. Overeenkomstig richtlijn 88/2003 dienen ook de rechters gewaarborgde minimumrusttijden te hebben en mag hun arbeidstijd tijdens de referentieperiode niet meer dan 48 uur per week bedragen. Nadat de SN de genoemde uitspraak heeft gedaan heeft de wetgever de regels inzake de arbeidstijd van de rechters niet gewijzigd. Wanneer, mutatis mutandis, de formule van het specifiek taakgebonden stelsel van arbeidstijd (artikel 140 van het arbeidswetboek) ten aanzien van de rechters wordt toegepast, kan en moet worden aangenomen dat de werkgever (in dit geval de eerste president van de SN), in een situatie waarin wordt voorgenomen om een rechter te belasten met bijkomende taken op een rechtsgebied dat buiten zijn specialisatie valt, moet beoordelen of het verrichten van de nieuwe taken, die worden opgelegd met behoud van de bestaande taken, wel haalbaar is. In de feiten van de onderhavige zaak was voor de eerstvolgende referentieperiode het takenpakket van de rechters van de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken van de SN reeds vastgesteld, en sinds de aanwijzing van rechters om zitting te nemen in de civiele kamer van de SN hebben de betrokken rechters per saldo één zitting meer dan de rechters die gewoonlijk zitting hebben in die kamer (4 in plaats van 3 zittingen per maand). De feitelijke invoering van een bijkomende zitting in de civiele kamer van de SN zonder dat de omstandigheden in verband met de arbeidstijd zijn geanalyseerd leidt derhalve tot een schending van de toelaatbare normen van richtlijn 88/2003.
- 17 De verwijzende rechter wijst er tevens op dat zowel de eerste president van de SN als de president van de civiele kamer van de SN, die middels hun beschikkingen de rechtsprekende formatie in de onderhavige zaak hebben vormgegeven, tot rechter van de SN zijn benoemd in dezelfde omstandigheden als die welke aan de orde zijn in de zaak W.Ž. De verwijzende rechter merkt tevens op dat de SN op 23 september 2022 in zaak III CZP 43/22 heeft beslist om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de vraag of artikel 2 en artikel 6, leden 1 en 3, alsmede artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest en artikel 267 VWEU, aldus moeten worden uitgelegd dat een handeling waarbij de samenstelling van de rechtsprekende formatie van een rechterlijke instantie wordt vastgesteld, zoals een beschikking van de eerste president van de SN, geen rechtsgevolgen sorteert wanneer de aldus samengestelde rechtsprekende formatie van de rechterlijke instantie geen onafhankelijk, onpartijdig en vooraf bij wet ingesteld gerecht in de zin van het Unierecht is, met name op grond dat: a) in die rechtsprekende formatie personen

zitting hebben die tot rechter van de SN zijn benoemd onder kennelijke schending van de bepalingen van nationaal recht inzake de benoeming van de rechters, zoals is vastgesteld bij onherroepelijke uitspraken van de nationale rechterlijke instantie van laatste aanleg, en deze personen een meerderheid in die rechtsprekende formatie uitmaken, en b) de rechtsprekende formatie van de betreffende rechterlijke instantie op de hierboven genoemde wijze is samengesteld door een president van de SN die in dezelfde omstandigheden tot rechter van de SN is benoemd, wat in strijd is met de regels voor de benoeming van een rechter van de SN tot president van de SN. Op de datum van de verwijzingsbeslissing in de onderhavige zaak is deze vraag nog niet aan het Hof voorgelegd.

- 18 Onder verwijzing naar de motivering van de genoemde niet-toegezonden prejudiciële vraag wijst de verwijzende rechter op het problematische karakter van de selectie van de eerste president van de SN en van de president van de civiele kamer van de SN.
- 19 Overeenkomstig artikel 15 USN worden kandidaten voor het ambt van president van de SN geselecteerd door de vergadering van rechters van de bevoegde kamer. Deze vergadering is een orgaan van de SN en bestaat uit alle rechters die in de rechtsprekende formatie van deze kamer zitting hebben. Op 29 juni 2021 heeft de vergadering van rechters van de civiele kamer van de SN, die is bijeengeroepen om kandidaten voor het ambt van president van deze kamer van de SN te selecteren, bij meerderheid van stemmen beslist om de beraadslagingen van de vergadering te schorsen totdat de bij het Hof aanhangige procedures in de zaak van de klacht van de Europese Commissie tegen Polen (C-791/19) alsook in de prejudiciële zaken C-487/19 en C-508/19 zijn beëindigd. Toen de ambtstermijn van de president van de civiele kamer van de SN op 31 augustus 2021 is afgelopen, heeft de president van de Republiek Polen (hierna: „Poolse president”) de leiding van de civiele kamer toevertrouwd aan de eerste president van de SN. Dit heeft geleid tot de feitelijke samenvoeging van het ambt van eerste president van de SN en dat van president van de civiele kamer van de SN, iets waarin in de USN niet wordt voorzien. De bevoegdheid van de Poolse president om bepaalde taken aan de president van de SN toe te vertrouwen, waarin wordt voorzien in artikel 13a, gelezen in samenhang met artikel 15 USN, getuigt van een schending van de grondwettelijke beginselen van scheiding der machten en van onafhankelijkheid van de rechterlijke macht ten opzichte van de uitvoerende macht (artikel 173 van de Poolse grondwet). De bepalingen van de Poolse grondwet waarin de omvang van de bevoegdheden van de Poolse president worden geregeld voorzien er niet in dat de Poolse president, als orgaan van de uitvoerende macht, zelfstandig kan besluiten dat specifieke rechters functies op zich dienen te nemen op grond waarvan zij de bevoegdheden van de organen van de SN kunnen uitoefenen.
- 20 Ondanks het protest van een meerderheid van de leden van de vergadering van rechters heeft de door de Poolse president aangewezen eerste president van de SN voor 7 september 2021 een vergadering bijeengeroepen om kandidaten voor het ambt van president van de civiele kamer van de SN te selecteren. Over het

ingediende voorstel tot schorsing van de vergadering is niet gestemd. Toen hebben de rechters die vóór 2018 tot rechter van de SN zijn benoemd geweigerd om aan de beraadslagingen deel te nemen, zodat het quorum ontbrak en alleen nieuwe rechters van de SN hebben deelgenomen aan de verkiezing van kandidaten voor het ambt van president van de civiele kamer van de SN. Het quorumgebrek is verholpen doordat de eerste president van de SN twee personen die eerder waren benoemd tot rechter van de kamer voor bijzondere controle en publieke zaken [en] één persoon die eerder was benoemd tot rechter van de tuchtkamer heeft overgeplaatst naar de civiele kamer van de SN.

- 21 De kandidaten voor het ambt van president van de civiele kamer van de SN zijn derhalve geselecteerd in weerwil van het standpunt van een meerderheid van de rechters die gewoonlijk zitting hebben in de civiele kamer van de SN, in strijd met de regels voor de werking van de vergadering van rechters, die een orgaan van de SN is.
- 22 Derhalve rijst de vraag of er vanuit het oogpunt van de eerbiediging van het Unierechtelijke vereiste van onafhankelijkheid van de rechterlijke instanties en van de rechters van moet worden uitgegaan dat wanneer een persoon met een status die identiek is aan die welke aan de orde is in de zaak W.Ž. en die bovendien is geselecteerd in het kader van een gebrekkige procedure een beschikking geeft krachtens welke rechters worden aangewezen om zitting te nemen in een andere kamer van de SN en specifieke civiele zaken aan hen worden toegewezen, hoewel deze rechters gewoonlijk geen uitspraak in dergelijke zaken doen en hun bevoegdheid om dergelijke rechterlijke werkzaamheden te verrichten niet is getoetst, de daaruit voortvloeiende situatie inhoudt dat de rechtsprekende formatie van de betreffende rechterlijke instantie is samengesteld onder schending van het recht van partijen op een eerlijk proces, wat niet alleen volgt uit de personele bezetting van die rechterlijke instantie maar tevens uit de opeenvolging van materieel-technische handelingen (uitvaardiging van een beschikking tot aanwijzing van de te beslechten zaak, vervanging van de rechter-rapporteur en aanwijzing van de rechtsprekende formatie die de zaak in behandeling moet nemen).
- 23 Bijgevolg wenst de verwijzende rechter tevens te vernemen hoe de Unierechtelijke bepalingen van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest moeten worden uitgelegd en welk antwoord moet worden gegeven op de vraag of rechters die zijn benoemd om zitting te nemen in de rechtsprekende formatie van een rechterlijke instantie, gelet op het beginsel van voorrang van het Unierecht en op de vaste rechtspraak van het Hof en het EHRM, mogen weigeren om handelingen in aan hen toegewezen zaken te beginnen en te verrichten op grond dat zij de beschikkingen die hen ertoe verplichten om zonder hun instemming werkzaamheden in een andere kamer van de SN te verrichten als niet-bestaand beschouwen dan wel of zij, ondanks de genoemde tekortkomingen en de schendingen van de wezenlijke rechten die tot dusver aan de orde zijn gesteld, hun rechtsprekende taak dienen aan te vatten, zodat zij het besluit om hun uitspraak al dan niet aan te vechten, op grond dat deze uitspraak is gedaan door

een rechterlijke instantie waarvan de rechtsprekende formatie is samengesteld in strijd met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest, in feite overlaten aan de betrokken partijen.

WERKDOCUMENT